

Sygnatura akt XIIC 1087/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 14 lutego 2019r

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XII Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Hanna Ratajczak

Ławnicy: -----

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Katarzyna Słup- Ostrawska

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2019r w Poznaniu

sprawy z powództwa B. S. i P. S.

przeciwko S. K.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

I. Pozbawić wykonalności w części tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Ś. w dniu 23 grudnia 2005r w sprawie o sygn. I Nc (...) w zakresie obowiązku zapłaty odsetek za opóźnienie w wysokości przekraczającej odsetki maksymalne od dnia 20 lutego 2006 do dnia zapłaty

II. Kosztami sądowymi w zakresie poniesionym obciąża powodów, odstępując od obciążania stron pozostałymi kosztami

III. Koszty pozasądowe wzajemnie znieść

/-/SSO Hanna Ratajczak

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 12 czerwca 2018 roku (k. 3- 11) złożonym do Sądu Rejonowego (...) w P. powodowie B. S. i P. S. wnieśli o pozbawienie tytułu wykonawczego nakazu zapłaty z dnia 23 grudnia 2005 roku wydanego przez Sąd Rejonowy w Ś. w sprawie o sygnaturze akt I Nc (...) w części dotyczącej odsetek za opóźnienie, w zakresie w jakim odsetki umowne przekraczają odsetki maksymalne, o których mowa w art. 359 §2⁽¹⁾ kc od dnia 20 lutego 2006 roku do dnia zapłaty; zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Nadto powodowie złożyli wniosek o zabezpieczenie roszczenia powodów poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) w P. T. O. pod sygn. akt KM (...) z wniosku wierzyciela S. K. przeciwko dłużnikom B. S. i P. S., do czasu prawomocnego zakończenia niniejszego postępowania.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, iż Sąd Rejonowy w Ś. w dniu 23 grudnia 2005 roku w sprawie o sygnaturze akt I Nc (...) wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym zasądził solidarnie od pozwanych B. S. i P. S. na rzecz powoda S. K. kwotę 10.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami w wysokości 15% od dnia 29 września 2003 roku do 29 października 2003 roku oraz w wysokości 20% w stosunku miesięcznym od dnia 30

października 2003 roku do dnia zapłaty. Na podstawie w/w nakazu zapłaty Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym (...) w P. T. O. prowadzi postępowanie egzekucyjne z wniosku wierzyciela P. K. przeciwko dłużnikom B. S. i P. S., które to postępowanie prowadzone jest pod sygn. akt KM (...).

Postanowieniem z dnia 14 czerwca 2018 roku (k. 11) Sąd Rejonowy (...)w P. sprawdził wartość przedmiotu sporu oznaczoną przez powodów i ustalił ją na kwotę 272.924,38 zł oraz stwierdził swą niewłaściwość i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w P. jako rzeczowo i miejscowo właściwemu albowiem wartość przedmiotu sporu przewyższa kwotę 75.000 zł.

Pismem procesowym z dnia 28 czerwca 2018 roku (k. 18- 35) powodowie złożyli wniosek o częściowe zwolnienie od ponoszenia kosztów sądowych tj. w zakresie opłaty od pozwu ponad kwotę 500 zł.

Postanowieniem z dnia 24 lipca 2018 roku (k. 63) Sąd zwolnił powodów od kosztów sądowych w zakresie opłaty od pozwu ponad kwotę 500 zł.

Postanowieniem z dnia 24 lipca 2018 roku (k. 59- 61) Sąd udzielił powodom zabezpieczenia ich roszczenia o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego nakazu zapłaty z dnia 23 grudnia 2005 roku wydanego przez Sąd Rejonowy w Ś. w sprawie o sygn. akt I Nc (...) w części dotyczącej odsetek za opóźnienie, w zakresie w jakim odsetki umowne przekraczają odsetki maksymalne o których mowa w art. 359 § 2⁽¹⁾ kc od dnia 20 lutego 2006 roku do dnia zapłaty, poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego na podstawie tego tytułu wykonawczego z wniosku pozwanego przeciwko powodom przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) w P. T. O. pod sygn. akt KM (...), do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Na rozprawie w dniu 22 listopada 2018 roku (k. 114) pełnomocnik pozwanego oświadczył, iż strona pozwana nie sprzeciwia się żądaniu pozwu, w ocenie pozwanego z mocy prawa nie mogą być egzekwowane odsetki przekraczające odsetki maksymalne, a więc należy rozważyć czy w tej sytuacji pozew winien być złożony. Nadto oświadczał, że do tej pory zostały wyegzekwowane minimalne kwoty, które na pewno nie przekroczyły odsetek maksymalnych. Nadto pozwany wniósł o nieobciążanie pozwanego kosztami postępowania.

W dalszym toku postępowania strony podtrzymywały swoje dotychczasowe stanowiska procesowe.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Sąd Rejonowy w Ś. w dniu 23 grudnia 2005 roku w sprawie o sygnaturze akt I Nc (...) wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym zasądził solidarnie od pozwanych B. S. i P. S. na rzecz powoda S. K. kwotę 10.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami w wysokości 15% od dnia 29 września 2003 roku do 29 października 2003 roku oraz w wysokości 20% w stosunku miesięcznym od dnia 30 października 2003 roku do dnia zapłaty.

Okoliczności bezsporne

Na podstawie w/w nakazu zapłaty toczy się postępowanie egzekucyjne z wniosku wierzyciela P. K. przeciwko dłużnikom B. S. i P. S., prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) w P. T. O., pod sygnaturą akt KM (...).

Okoliczności bezsporne, a nadto dowody: akta KM (...), informacja z dnia 20 grudnia 2018 roku (k. 119)

Dotąd wyegzekwowane w toku postępowania egzekucyjnego kwoty zostały zaksięgowane w następujący sposób 45.925,74 (w tym depozyt sądowy po zawieszeniu postępowania 5.630,39 zł) tytułem odsetek, 140 zł tytułem zwrotu zaliczki, 7.106,72 zł tytułem kosztów egzekucji, 583,14 zł tytułem podatku VAT.

Dowód: akta KM (...), informacja z dnia 20 grudnia 2018 roku (k. 119)

Przedstawiony stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów.

Sąd dał wiarę powołanym wyżej dokumentom oraz ich odpisom i kserokopiom, albowiem nie były przez strony kwestionowane, jak również nie budziły wątpliwości Sądu co do ich prawdziwości i autentyczności. Podkreślić przy tym należy, że zgodnie z art. 244 § 1 kpc dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Z kolei w świetle art. 245 kpc dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powodowie żądanie pozwu oparli na dyspozycji przepisu art. 840 § 1 pkt. 2, który stanowi, że dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne.

Jako zdarzenie wskutek, którego zobowiązanie wygasło lub nie może być egzekwowane powodowie wskazali wprowadzoną ustawą z dnia 07 lipca 2005 roku o zmianie ustawy kodeks cywilny, instytucję odsetek maksymalnych określonych w art. 359 §2¹ kc. Przepis ten obowiązuje od dnia 20 lutego 2006 roku.

Sąd Rejonowy w Ś. w dniu 23 grudnia 2005 roku w sprawie o sygnaturze akt I Nc (...) wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym zasądził solidarnie od pozwanych B. S. i P. S. na rzecz powoda S. K. kwotę 10.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami w wysokości 15% od dnia 29 września 2003 roku do 29 października 2003 roku oraz w wysokości 20% w stosunku miesięcznym od dnia 30 października 2003 roku do dnia zapłaty.

Zasądzone odsetki w/w nakazem zapłaty są wyższe aniżeli odsetki maksymalne, o którym mówi 359 §2¹ kc. Powodowie oraz pozwany bez ograniczeń prawnych określili wysokość odsetek umownych.

Istotą powództwa opozycyjnego z art. 840 kpc, jest wykazanie, że sam tytuł wykonawczy nie odpowiada istotnemu i rzeczywistemu stanowi rzeczy. Powództwo to nie prowadzi jednak do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy zakończonej prawomocnym orzeczeniem sądowym. Celem powództwa opozycyjnego jest pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, a nie podważenie treści orzeczenia sądowego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. Przedmiotem sporu jest zatem wykonalność tytułu wykonawczego.

Zobowiązany z tytułu wykonawczego nie ma możliwości kwestionowania w sprawie z powództwa opartego na art. 840 § 1 pkt 2 kpc ustaleń faktycznych i prawnych poczynionych w postępowaniu, w którym tytuł wykonawczy został wydany. Przeciwnie przyjęcie stanowiłoby niedopuszczalną kontynuację prawomocnie zakończonego postępowania. Regulacja art. 840 § 1 pkt 2 kpc ma na celu wyeliminowanie z podstawy żądania pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego obejmującego orzeczenie sądowe takich okoliczności faktycznych, które pominięto w postępowaniu rozpoznawczym jako spóźnione albo nie zostały zgłoszone (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2016 roku, II CSK 489/16).

W dniu **23 grudnia 2005** roku został wydany przedmiotowy nakaz zapłaty.

Ustawodawca ustawą o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz o zmianie niektórych innych ustaw z dnia 7 lipca 2005 r. (Dz.U. Nr 157, poz. 1316) w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm. 1)) w art. 359 po § 2 dodał § 2¹-2³ w brzmieniu:

„ § 2¹. Maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego (...) (odsetki maksymalne).

§ 2². Jeżeli wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej przekracza wysokość odsetek maksymalnych, należą się odsetki maksymalne.

§ 2³. Postanowienia umowne nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o odsetkach maksymalnych, także w razie dokonania wyboru prawa obcego. W takim przypadku stosuje się przepisy ustawy. "

Nadto w art. 5 ustalono, że przepisy ustawy stosuje się do czynności prawnych dokonywanych po jej wejściu w życie. Mimo brzmienia tego przepisu Sąd Najwyższy wskazał na możliwość kwestionowania przez zobowiązanego do zapłaty odsetek wyższych niż odsetek maksymalnych (wynikających ze stosunku prawnego sprzed daty 20 lutego 2006 roku) ich wysokości. W wyroku z dnia 6 grudnia 2007 roku, sygn. akt IV CSK 320/07 Sąd Najwyższy wskazał, iż kontrola prawidłowości postanowień umownych o wysokości odsetek oparta została na słusznym założeniu, że - chociaż w czasie zawierania umowy nie obowiązywały przepisy ograniczające maksymalną stopę odsetkową, a przepis przejściowy (art. 5 ustawy z 7 lipca 2005 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 157, poz. 1316), nakazywał stosować nowe przepisy do czynności prawnych dokonanych po wejściu w życie ustawy - treść nowego art. 359 § 2¹ kc może stanowić przesłankę dokonywanej w toku procesu oceny, czy konkretne odsetki umowne mieściły się w dozwolonej stronom swobodzie kształtowania treści stosunku prawnego, czy też nie.

Zmiana stanu prawnego jest zdarzeniem, o którym mowa w art. 840 § 1 pkt 2 kpc, gdy spowodowała, że zobowiązanie stwierdzone tytułem wykonawczym w części lub całości wygasło albo nie może być egzekwowane (Uchwała Sądu Najwyższego - Izba Cywilna, z dnia 15 marca 2018 roku, III CZP 107/17).

Mając powyższe na uwadze należy wskazać, że zmiana stanu prawnego tj. wprowadzenie instytucji odsetek maksymalnych ustawą z dnia 07 lipca 2005 roku jest zdarzeniem, o którym mowa w art. 840 §1 pkt 2 kpc i powyższe może stanowić podstawę wytoczenia powództwa przeciwegzekucyjnego o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego co do odsetek przewyższających odsetki maksymalne.

Dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy oraz stosownie do reguły rozkładu ciężaru dowodu (art. 6 kc), to na powodach spoczywał ciężar wykazania, iż zaistniała ujęta w art. 840 § 1 pkt 2 kpc podstawa uzasadniająca pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego.

W treści pozwu powodowie wskazywali, że powództwo wywodzą wyłącznie z tej okoliczności, że doszło do zmiany stanu prawnego jako przyczynę uzasadniającą twierdzenie, iż w wyniku zmiany stanu prawnego zobowiązanie stwierdzone tytułem egzekucyjnym wygasło albo nie może być egzekwowane.

Sąd ważył czy zmiana stanu prawnego zaistniała już po wydaniu przedmiotowego nakazu zapłaty może być podstawą powództwa przeciwegzekucyjnego opartego na art. 840 § 1 pkt 2 kpc. Ponadto czy zaistniała podstawa do stwierdzenia, że na skutek zmiany stanu prawnego w zakresie uregulowania instytucji odsetek maksymalnych roszczenie stwierdzone w zaskarżonym tytule wykonawczym nie może być egzekwowane.

Nakaz zapłaty został wydany przez Sąd Rejonowy w Ś. w dniu **23 grudnia 2005 roku**. Przepis dotyczący odsetek maksymalnych zostały wprowadzony ustawą z dnia 07 lipca 2005 roku o zmianie ustawy kodeks cywilny i obowiązuje od dnia **20 lutego 2006 roku**.

Mając na uwadze okoliczności faktyczne niniejszej sprawy należy stwierdzić, że na uwzględnienie zasługuje stanowisko powodów, iż na skutek zmiany stanu prawnego w zakresie kodeksowej regulacji o odsetkach maksymalnych, która nastąpiła już po wydaniu tytułu egzekucyjnego, zaistniała przesłanka ujęta w przepisie art. 840 § 1 pkt 2 kpc uzasadniająca zgłoszone powództwo przeciwegzekucyjne, w zakresie w jakim żądali tego powodowie.

Sąd Rejonowy w Ś. w dniu 23 grudnia 2005 roku zasądził od powodów na rzecz pozwanego kwotę 10.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami w wysokości 15% od dnia 29 września 2003 roku do 29 października 2003 roku oraz w

wysokości 20% w stosunku miesięcznym od dnia 30 października 2003 roku do dnia zapłaty. Tak określona wysokość odsetek została ustalona na podstawie postanowień dokonanej między stronami czynności prawnej przed dniem 20 lutego 2016 roku, a kiedy nie obowiązywały regulacje zawarte w art. 359 § 2¹-2³ kpc. Od tego momentu ustawodawca do systemu prawnego wprowadził instytucję odsetek maksymalnych.

Bezsporną okolicznością jest fakt, że z wniosku wierzyciela P. K. przeciwko dłużnikom B. S. i P. S., toczy się postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) w P. T. O., pod sygnaturą akt KM (...), na podstawie przedmiotowego nakazu zapłaty zasądzonego odsetki przekraczające wysokość odsetek maksymalnych.

Nakaz zapłaty, w odniesieniu do którego zostało zgłoszone niniejsze powództwo został wydany w dniu 23 grudnia 2005 roku, natomiast zmiana stanu prawnego dotycząca odsetek maksymalnych weszła w życie z dniem 20 lutego 2006 roku. Mając na uwadze powyższe nie może budzić najmniejszych wątpliwości, iż okoliczność zmiany stanu prawnego zaistniała po wydaniu nakazu zapłaty zasądzonego żądanie objęte kwestionowanym tytułem wykonawczym.

Powodowie nie mieli wówczas możliwości podniesienia zarzutu kwestionującego zasadność domagania się wierzyciela odsetek w wysokości przekraczającej odsetki maksymalne.

W konsekwencji w przedmiotowym postępowaniu powodowie mogą domagać się pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, w zakresie odsetek z powołaniem się na zmianę stanu prawnego, a dotycząca nowelizacji przepisu art. 359 kc.

Ponadto Sad pragnie zważyć, że ustawą z dnia 9 października 2015 roku o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r., poz. 1830), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2016 roku, zmieniono brzmienie art. 359 kc w ten sposób, iż § 2 otrzymał brzmienie: „Jeżeli wysokość odsetek nie jest w inny sposób określona, należą się odsetki ustawowe w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 3,5 punktów procentowych”. Z kolei art. 359 § 2¹ kc otrzymał brzmienie: „Maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych (odsetki maksymalne)”.

Do zdarzenia powodującego zmianę stanu prawnego doszło po wydaniu kwestionowanego tytułu wykonawczego, a zasądzone nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Rejonowy w Ś. z dnia 23 grudnia 2005 roku, odsetki umowne przekraczają odsetki maksymalne, jakie zostały ustalone na gruncie art. art. 359 § 2 i 2¹ kc.

Mając na uwadze powyższe, a w szczególności treść Uchwały Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2018 roku, sygn. III CZP (...), Sąd doszedł do wniosku, iż w niniejszej sprawie zaistniała podstawa do pozbawienia wykonalności kwestionowanego tytułu wykonawczego w części, w jakiej zasądzone odsetki umowne przekraczają odsetki maksymalne. Dlatego Sąd pozbawił wykonalności w części tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Ś. w dniu 23 grudnia 2005 roku w sprawie o sygn. I Nc (...) w zakresie obowiązku zapłaty odsetek za opóźnienie w wysokości przekraczającej odsetki maksymalne od dnia 20 lutego 2006 do dnia zapłaty, o czym orzekł jak w punkcie I sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc, mając na uwadze okoliczności faktyczne stanowiące podstawę zwolnienia powodów od kosztów sądowych w części a nadto, uwzględniając stanowisko pozwanego, który nie sprzeciwiał się żądaniu pozwu, albowiem w jego ocenie z mocy prawa nie mogą być egzekwowane odsetki przekraczające odsetki maksymalne. Dlatego kosztami sądowymi w zakresie poniesionym Sąd obciążył powodów, odstępując od obciążania stron pozostałymi kosztami, a koszty pozasądowe wzajemnie między stronami zniósł.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie powołanych przepisów orzeczono jak w sentencji wyroku.

SSO Hanna Ratajczak